

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 60/2011-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. mája 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka, zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Ing. B. H., N., zastúpeného advokátkou Mgr. E. S., Advokátska kancelária, N., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 132/1999 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. B. H. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 132/1999 porušené boli.

2. Okresnému súdu Komárno prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 132/1999 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. B. H. finančné zadosťučinenie a náhradu trov právneho zastúpenia nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. augusta 2010 doručená sťažnosť Ing. B. H., N. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 132/1999, postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 163/2007, 9 Co 164/2007, 9 Co 165/2007, 9 Co 166/2007 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 29. apríla 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 62/2009, 1 Cdo 65/2009. Faxom doručená sťažnosť bola doplnená doručením jej originálu 17. augusta 2010.

V podanej sťažnosti zdôvodnil sťažovateľ tvrdené porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote okresným súdom poukazom na skutočnosť, že predmetné konanie trvá viac ako 10 rokov. Činnosť okresného súdu nesmerovala podľa jeho názoru *„k meritórnemu rozhodnutiu – v tom zrozumiteľnému, úplnému, podloženému výsledkami dokazovania a riadne odôvodnenému, vyneseneému pri dodržaní zákonných procesných pravidiel...“*. Podľa sťažovateľa pritom nejde o vec *„skutkovo ani právne mimoriadne zložitú, spojenú s rozsiahlym a vecne či procesne náročným dokazovaním, ale o vec, v praxi súdov nie nezvyklú a po roku 1991-2 pomerne častú, spojenú s rozhodovaním o tzv. dvojitom vlastníctve nehnuteľností“*. Sťažovateľ *„si nie je vedomý, že by svojim konaním, nekonaním alebo iným spôsobom prispel významne k vzniku prietáhov v konaní“*.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 60/2011-14 z 8. februára 2011 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v predmetnom konaní. Vo zvyšnej časti predloženú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd 14. marca 2011 predsedu okresného súdu vyzval, aby sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti vyjadril a aby ústavnému súdu zaslal súdny spis.

Predseda okresného súdu doručil 4. apríla 2011 ústavnému súdu vyjadrenie, v ktorom predostrel takýto chronologický priebeh súdneho konania sp. zn. 6 C 132/1999:

„- dňa 8.3.1999 na úd napadla žaloba o určenie vlastníckeho práva proti sťažovateľovi,

- súd dňa 22.4.1999 rozhodol o nepriznaní oslobodenia od zaplatenia súdneho poplatku a dňa 5.5.1999 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku, následne bol dňa 20.5.1999 súdny poplatok zaplatený,

- dňa 9.6.1999 súd doručoval žalobu na vyjadrenie a vyjadrenie súd obdržal od žalovaného 29.6.1999,

- dňa 8.7.1999 súd pripojil dedičské spisy, týkajúce sa predmetného konania,

- dňa 28.7.1999 súd doručuje vyjadrenia,

- dňa 9.8.1999 súd urobil dotaz na Správu pre veci majetkové a devízové Bratislava ohľadne predmetného prídeltu, odpoveď na dotaz súdu došla súdu dňa 4.9.1999,

- dňa 13.9.1999 súd vyzval právneho zástupcu na predloženie prídellovej listiny, ktorú zástupca žalobcov predložil súdu 29.9.1999,

- dňa 30.9.1999 bola vykonaný opakovaný dotaz na Správu pre veci majetkové a devízové Bratislava ohľadne predmetného prídeltu, oznámenie súd obdržal 11.10.1999

- dňa 27.10.1999 bola právnemu zástupcovi zaslaná výzva na predloženie dôkazov o nadobudnutí spoluvlastníckych podielov jednotlivých žalobcov (predmetom sporu bolo v tom čase určenie vlastníckeho práva žalobcov v podieloch), dňa 9.11.1999 požiadal právny zástupca o predĺženie lehoty na predloženie dôkazov o 30 dní, súd dňa 9.11.1999 oznámil, že vyhovel, dôkazy neboli predložené,

- dňa 11.2.2000 bol určený termín pojednávania na 7.4.2000, avšak toto sa neuskutočnilo z dôvodu návrhu žalovaného na vydanie predbežného opatrenia, ktorý doručil žalovaný súdu dňa 29.2.2000,

- dňa 1.3.2000 súd vydal uznesenie o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, žalovaný podal voči uzneseniu 17.3.2000 odvolanie, ktoré súd dňa 20.3.2000 doručoval,

- dňa 13.4.2000 súd predložil spis odvolaciemu súdu na odvolacie konanie,

- dňa 21.7.2000 odvolací súd vrátil spis tunajšiemu súdu a dňa 24.7.2000 bolo účastníkom doručované uznesenie odvolacieho súdu,

- dňa 8.8.2000 súd vyzval právneho zástupcu na predloženie dôkazov o predmete sporu, dňa 28.8.2000 právny zástupca predkladá dôkazy, ale nie všetky ktoré boli žiadané, z tohto dôvodu súd opakovane vyzýva na predloženie dôkazov dňa 16.10.2000,

- dňa 27.11.2000 súd zaslal dotaz na kataster, dňa 13.12.2000 je súdu katastrom predložená len časť žiadaných dokladov, následne 4.1.2001 súd opakovane žiada kataster o doloženie žiadaných dokladov, ktoré súdu kataster dokladá dňa 26.1.2001,

- dňa 15.2.2001 súd pripája spisy o vyhlásení za mŕtveho právnych predchodcov žalovaného,

- dňa 16.3.2001 súd zaslal výzvu právnemu zástupcovi žalobcov na predloženie dedičského rozhodnutia po nebohom P. B., nebohej H. H. a O. H., právny zástupca žalobcov dňa 5.4.2001 požiadal o predĺženie lehoty na predloženie dôkazov a to do 5.5.2001, a dňa 4.5.2001 doručil právny zástupca žalobcov súdu podanie spolu s upresnením petitu žaloby,

- dňa 16.5.2001 JUDr. E. V. súdu doručila oznámenie o zastupovaní žalobcov v predmetnom spore so žiadosťou o poskytnutie lehoty 10 dní,

- dňa 23.5.2001 M. B. oznámil súdu zmenu právneho zástupcu,

- dňa 1.6.2001 právna zástupkyňa žalobcov súdu doručila podanie s opakovaným spresnením žalobného petitu, na čo 14.6.2001 súd vyzval právnu zástupkyňu žalobcov na oznámenie o ktorom petite má súd konať,

- dňa 20.6.2001 právna zástupkyňa žalobcov doručila súdu zmenu petitu návrhu,

- dňa 26.6.2001 súd vydal uznesenie o pripustení zmeny petitu žaloby, voči ktorému podal žalovaný odvolanie dňa 18.7.2001, odvolanie súd 19.7.2001 doručil účastníkom,

- dňa 8.8.2001 súd spis zaslal odvolaciemu súdu, za spisom bolo dňa 24.8.2001 zaslané vyjadrenie k odvolaniu,
- z odvolacieho súdu bol tunajšiemu súdu spis vrátený dňa 4.10.2001,
- súd dňa 8.10.2001 doručil rozhodnutie odvolacieho súdu, a s výzvou podľa právneho názoru odvolacieho súdu právnej zástupkyňi žalobcov,
- dňa 22.11.2001 súd urgoval právnu zástupkyňu žalobcov, ktorá zaslala súdu podanie dňa 29.11.2001,
- dňa 18.12.2001 súd vyzval právnu zástupkyňu žalobcov na predloženie dôkazov o právnom nástupníctve, ktorá súdu zaslala oznámenie dňa 21.12.2001,
- dňa 17.1.2002 súd zaslal prípis na kataster, a po opakovanom dožiadaní kataster zaslal súdu podanie dňa 29.1.2002 a následne 6.2.2002,
- dňa 13.2.2002 súd určil termín pojednávania na 12.4.2002,
- dňa 6.3.2002 žalovaný súdu doručil návrh na prerušenie konania, súd dňa 7.3.2002 vyzval na konkretizáciu návrhu na prerušenie konania, žalovaný súdu zaslal podanie 19.3.2002, a súd dňa 21.3.2002 zamietol návrh na prerušenie konania, dňa 11.4.2002 bolo súdu doručené odvolanie žalovaného, odvolanie sa dňa 15.4.2002 doručovalo účastníkom, 17.4.2002 bolo súdu doručené vyjadrenie k odvolaniu,
- dňa 18.4.2002 bol spis predložený odvolaciemu súdu,
- dňa 11.10.2002 odvolací súd vrátil tunajšiemu súdu spis,
- dňa 15.10.2002 súd doručoval uznesenie odvolacieho súdu,
- dňa 18.11.2002 súd určil termín pojednávania na 7.2.2003, ktoré žalovaný podaním dňa 22.1.2003 žiadal odročiť, na čo súd 23.1.2003 oznámil žalovanému, že pojednávanie neodročí a vyzval ho, aby sa dostavil podľa predvolania na pojednávanie,
- dňa 4.2.2003 bola súdu doručená námietka zaujatosti od žalovaného,
- dňa 7.2.2003 sa účastníci nedostavili na pojednávanie, toto bolo odročené na neurčito pre námietku zaujatosti, 12.2.2003 sa spis predložil predsedovi súdu,
- dňa 5.5.2003 súd predložil spis odvolaciemu súdu, odkiaľ bol spis vrátený dňa 8.7.2003,
- dňa 21.7.2003 súd určil termín pojednávania na 23.9.2003,
- dňa 18.9.2003 bola súdu doručená námietka zaujatosti žalovaného,

- pojednávanie dňa 23.9.2003, na ktoré sa nedostavil žalovaný bolo odročené pre námietku zaujatosti, 23.9.2003 bol spis predložený na rozhodnutie o námietke zaujatosti,

- dňa 14.11.2003 bol spis vrátený z odvolacieho súdu,

- dňa 1.12.2003 súd určil termín pojednávania na 16.1.2004, dňa 16.1.2004 žalovaný vzniesol námietku zaujatosti, na čo sa pojednávanie odročilo pre námietku zaujatosti,

- dňa 19.1.2001 (správne má byť 19.1.2004, pozn.) bol spis predložený odvolaciemu súdu,

- dňa 5.3.2004 bol spis vrátený z odvolacieho súdu,

- dňa 17.3.2004 súd určil termín pojednávania na 20.4.2004,

- dňa 13.4.2004 žalovaný súdu doručil návrh na prikázanie veci inému súdu, súd dňa 15.4.2004 vyzval žalovaného na doplnenie podania,

- dňa 20.4.2004 súd odročil pojednávanie za účelom predloženia spisu na Najvyšší súd Slovenskej republiky,

- dňa 3.5.2004 bolo súdu doručené podanie od žalobcu (správne má byť žalovaného, pozn.), dňa 4.5.2004 si súd pripojil fotokópiu návrhu vo veci 9C/12/2003,

- dňa 6.5.2004 súd predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, odkiaľ bol dňa 26.5.2004 vrátený s tým, že ani po doplnenie podania nie je jednoznačné či ide o návrh na prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti, alebo o námietku zaujatosti, na čo súd dňa 31.5.2004 vyzval žalobcu (správne má byť žalovaného, pozn.) podľa usmernenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, dňa 7.6.2004 žalovaný súd doručil podanie,

- dňa 8.6.2004 súd vyzval na zaplatenie súdneho poplatku,

- dňa 9.6.2004 súd doručil návrh na prikázanie veci inému súdu účastníkom, 30.6.2004 sa vrátila od žalovaného nedoručená zásielka,

- dňa 7.7.2004 súd opakovane predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky,

- Najvyšší súd Slovenskej republiky dňa 22.7.2004 vrátil spis pre pretrvávajúcu nejednoznačnosť podania žalovaného, z ktorého nie je zrejmé, či ide o námietku zaujatosti sudcov Okresného súdu Komárno, alebo o návrh na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti, dňa 22.7.2004 bola zaslaná opakovaná výzva žalobcovi (správne má byť žalovanému, pozn.), žalobca (správne má byť žalovaný, pozn.) súdu doručil podanie 30.7.2004, dňa 12.8.2004 súd procesne poučil žalobcu (správne má byť žalovaného, pozn.),

- dňa 2.9.2004 súd určil termín pojednávania na deň 5.10.2004,
- dňa 5.10.2004 súd odročil pojednávanie, nakoľko nebolo u žalovaného vykázané doručenie predvolania,
- dňa 25.10.2004 súd určil termín pojednávania na deň 23.11.2004, dňa 22.11.2004 súdu žalovaný doručil podanie,
- dňa 23.11.2004 súd odročil pojednávanie a dal lehotu na vyjadrenie zástupkyňi žalobcov ku skutočnostiam uvedeným žalovaným v podaní doručenom súdu 22.11.2004, dňa 3.12.2004 právna zástupkyňa žalobcov súdu doručila podanie, dňa 29.12.2004 bolo súdu doručené podanie – identifikácia parciel,
- dňa 17.1.2005 súd vydal uznesenie o pripustení zmeny petitu žaloby a určil termín pojednávania na 15.2.2005,
- dňa 14.2.2005 bolo súdu doručené oznámenie manželky žalovaného, že ten sa nemôže dostaviť, lebo je hospitalizovaný v nemocnici a žiadosť o odročenie pojednávania z tohto dôvodu,
- dňa 15.2.2005 bolo pojednávanie odročené a bol urobený dotaz na obvodného lekára, ktorý súd dňa 2.3.2005 oznámil, že žalovaný bol naposledy hospitalizovaný od 7.2.2005 do 25.2.2005,
- súd zaslal dotazy na lekára ohľadom práceneschopnosti žalovaného 3.3.2005, 30.3.2005, 26.5.2005, na ktoré dotazy boli súdu zasielané oznamy o trvaní práceneschopnosti žalovaného 18.3.2005, 9.5.2005, 25.5.2005, 6.6.2005,
- 17.6.2005 sa súd dotazoval lekára ohľadom schopnosti žalovaného byť vypočítaný na čo dňa 16.7.2005 lekár zaslal súdu oznámenie o tom, že žalovaný naďalej nie je schopný sa zúčastniť pojednávania,
- súd dňa 18.7.2005 určil termín pojednávania na deň 13.9.2005, 8.8.2005 žalovaný súdu doručil podanie,
- dňa 9.9.2005 bolo súdu predložené potvrdenie od lekára, že žalovaný sa nemôže dostaviť, súd dňa 13.9.2005 odročil pojednávanie na 28.10.2005,
- súd vykonal dotaz na obvodného lekára žalovaného, lekár zaslal súdu oznámenie 21.9.2005,
- dňa 27.10.2005 bola súdu doručená námietka zaujatosti, a dňa 28.10.2005 súd odročil pojednávanie pre námietku zaujatosti,

- dňa 31.10.2005 súd predložil spis odvolaciemu súdu,
- spis bol vrátený z odvolacieho súdu dňa 6.12.2005,
- dňa 7.12.2005 súd určil termín pojednávania na 10.1.2006,
- dňa 10.1.2006 súd vyhlásil rozsudok a dňa 10.2.2006 expedoval rozsudok, voči ktorému žalovaný a žalobcovia podali dňa 28.2.2006 odvolanie,
- dňa 1.3.2006 súd predložil spis odvolaciemu súdu,
- dňa 20.6.2006 odvolací súd vrátil spis s tým, že súd má vydať opravné uznesenie a doplňujúci rozsudok, súd dňa 12.7.2006 vydal opravné uznesenie,
- dňa 13.7.2006 súd určil termín na vydanie doplňujúceho rozsudku na deň 19.9.2006,
- dňa 22.7.2006 žalovaný podal odvolanie proti opravnému uzneseniu,
- dňa 19.9.2006 súd vyhlásil doplňujúci rozsudok a dňa 11.10.2006 ho expedoval,
- dňa 26.10.2006 bolo súdu doručené podanie žalobcov
- dňa 31.10.2006 podal žalovaný odvolanie,
- dňa 8.11.2006 súd predložil spis odvolaciemu súdu na odvolacie konanie,
- dňa 18.4.2007 bol súdu spis vrátený na vydanie ďalšieho doplňujúceho rozsudku,
- dňa 23.4.2007 súd zaslal výzvu právnej zástupkyňi žalobcov,
- dňa 30.4.2007 súd určil termín pojednávania na deň 5.6.2007,
- dňa 31.5.2007 bolo súdu doručené dovolanie žalovaného,
- dňa 5.6.2007 súd vyhlásil doplňujúci rozsudok, a dňa 6.6.2007 bol tento expedovaný,
- dňa 28.6.2007 žalovaný podal odvolanie, 2.7.2007 súd doručil odvolanie účastníkom, 16.7.2007 sa žalobcovia vyjadrili k odvolaniu,
- dňa 16.7.2007 súd predložil spis odvolaciemu súdu,
- dňa 12.2.2009 odvolací súd zrušil rozsudok a vrátil vec tunajšiemu súdu,
- 16.2.2009 súd zaslal právnej zástupkyňi žalobcov výzvu na predloženie aktuálneho výpisu z katastra a na vyjadrenie, 2.3.2009 požiadala právny zástupkyňa žalobcov o predĺženie lehoty,
- dňa 18.3.2009 žalovaný podal dovolanie, 27.3.2009 súd doručil dovolanie účastníkom,
- dňa 6.4.2009 súd predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky,

- dňa 3.6.2010 Najvyšší súd Slovenskej republiky vrátil spis tunajšiemu súdu,
- dňa 8.6.2010 súd vyzval právnu zástupkyňu žalobcov o oznámenie, či nastala zmena v okruhu účastníkov – žalobcov a aká,
- dňa 17.6.2010 zaslala právna zástupkyňa žalobcov oznámenie o tom, že nastala zmena v okruhu žalobcov v tom, že žalobca A. B. zomrel a žiadala o predĺženie lehoty na oznámenie, či jeho dedičia vstupujú do konania, dňa 16.7.2010 právna zástupkyňa súdu oznámila, že stanovisko dedičov jej nebolo oznámené,
- súd si 20.7.2010 zadovážil potvrdenie o okruhu dedičov, a dňa 28.7.2010 súd vyzval dedičov na oznámenie, či vstupujú do konania ako žalobcovia, dňa 9.9.2010 súd urgoval dedičov o zaslanie oznámenia, dňa 17.9.2010 prišla odpoveď, ale nie od všetkých dedičov,
- dňa 29.9.2010 súd zaslal výzvu advokátke Mgr. S.,
- dňa 22.10.2010 súd určil termín pojednávania na deň 10.12.2010 a zaslal prípis na kataster,
- dňa 7.12.2010 bolo súdu doručené oznámenie Mgr. S. o tom, že prevzala zastupovanie žalovaného v tomto konaní a žiadosť o odročenie pojednávania,
- súd dňa 10.12.2010 odročil pojednávanie na deň 8.2.2011, a následne dňa 8.2.2011 súd odročil pojednávanie na deň 21.2.2011 z dôvodu choroby žalovaného,
- súd dňa 21.2.2011 vyhlásil rozsudok. “

V nadväznosti na uvedenú chronológiu predseda okresného súdu zdôraznil, že v predmetnom konaní ide „o vec skutkovo a právne zložitú, pôvodne sa jednalo a konalo o určenie vlastníckeho práva, následne došlo zo strany účastníkov konania k zmene a to o určenie, že žalovaný nie je vlastníkom“. K možnému prispeniu účastníkov konania k jeho dĺžke predseda okresného súdu konštatoval, že „sťažovateľom ako odporcom v tomto konaní boli využité široké možnosti, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva prostredníctvom uplatňovania rôznych procesných podaní napríklad opakovaných nedôvodných námietok zaujatosti o iných. Podania sťažovateľa ako odporcu v konaní boli obsahovo nekonkrétne a nejednoznačné, čoho sa vlastne mienil domáhať, čo si následne vyžadovalo množstvo procesných úkonov na vyjasnenie týchto okolností a následne aj predkladanie veci súdu vyššieho stupňa. ... K dĺžke konania prispela tiež okolnosť, že

odporca opakovane oznámil súdu, že sa nemôže na pojednávanie dostaviť zo zdravotných dôvodov, s tým, že žiada pojednávanie odročiť a nesúhlasí s tým, aby sa konalo bez jeho účasti. Vo veci bolo nariadených 14 pojednávaní, kde sa sťažovateľ – odporca dostavil iba vo dvoch prípadoch...“.

V závere svojho vyjadrenia predseda okresného súdu zhodnotil, že *„aj keď celková dĺžka konania od podania žaloby na súd 8.3.1999 doposiaľ sa javí ako neprimeraná, táto okolnosť nie je spôsobená ani ovplyvnená nesprávnym postupom tohto súdu“*. Zároveň uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Vyjadrenie predsedu okresného súdu zaslal ústavný súd 6. apríla 2011 právnej zástupkyňi sťažovateľa s možnosťou zaujať k nemu stanovisko. Právna zástupkyňa sťažovateľa doručila stanovisko ústavnému súdu 14. apríla 2011.

V stanovisku sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne tvrdí, že okresným súdom prerokúvaná jeho vec nie je právne ani skutkovo zložitá, pretože sa *„nevykonávalo žiadne znalecké dokazovanie“*, a na podklade vybraných citovaných právnych názorov ústavného súdu naznačil, že aj prípadná zložitosť nemôže ospravedlniť konanie stále trvajúce od roku 1999. V stanovisku sťažovateľ ďalej uvádza, že *„od podania žaloby (8.3.1999) súd konal so žalobcami, ktorých naliehavý právny záujem na určení vlastníctva nemal preukázaný; rozhodnutia o dedičstve po právnych predchodcoch žalobcov boli súdu predložené až 4.5.2001, a doklad o právnom nástupníctve žalobcov po ich právnych predchodcoch bol doručený súdu až 21.12.2001 – takmer tri roky od podania žaloby. Sťažovateľ má zato, že súd minimálne do 21.12.2001 konal o žalobe, ktorá nebola osvedčená naliehavým právnym záujmom žalobcov na požadovanom určení, a teda pri nesplnení základných podmienok konania pri určovacej žalobe...“*.

Sťažovateľ tiež poukázal na skutočnosť, že *„spis bol vrátený v r. 2001 odvolacím súdom pre základnú procesnú vadu, a to nedostatok plnomocenstva na zastúpenie žalobcov. Tento nedostatok (vo vzťahu k pripustenej zmene petitu z 26.6.2001) nebol v konaní odstránený, pretože žalobcovia v 2. – 16. rade udelili plnomocenstvo advokátke JUDr. V. až 17.10.2001, teda 4 mesiace po pripustení zmeny petitu (!) bez toho, aby predložené*

plnomocenstvo obsahovalo dodatok o dodatočnom schválení všetkých už vykonaných právnych úkonov advokátky v konaní (pred udelením plnomocenstva).“.

Sťažovateľ považuje za neštandardný postup okresného súdu pri overovaní existencie prekážky na strane sťažovateľa zúčastňovať sa na nariadených pojednávaniach (zdravotné dôvody).

Ďalej sťažovateľ dôvodil poukazom na ním tvrdené neúplné zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu žalobcami. Podľa jeho názoru *„súdny poplatok bol vyrubení vo výške 10.386 Sk, pričom hodnote predmetu sporu (712.500 Sk) prislúchajúci súdny poplatok bol 28.500 Sk, a žiadnemu zo žalobcov súd právoplatne nepriznal oslobodenie od platenia súdneho poplatku. Do dnešného dňa bol súdny poplatok uhradený len vo výške 8862 Sk (teda cca 30 % zákonného poplatku za predpokladu jeho správneho vyrubenia a súčasne 80 % skutočne vyrubeneho SUP), a pretože žalobcovia boli vo výzvach upozornení na následky nezaplatenia súdneho poplatku, existoval počnúc uplynutím lehoty na zaplatenie SUP legálny dôvod na zastavenie konania ex offo...“.*

Sťažovateľ tiež namietal, že *„jeho dovolanie prvé v poradí nebolo dva roky postúpené na rozhodnutie Najvyššiemu súdu“*, upozornil *„na úkony súdu z 9.8.1999, 30.9.1999, 27.11.2000, 4.1.2001 a 17.1.2001, smerujúce k tomu, že sú namiesto žalobcov zabezpečoval listiny – dôkazné prostriedky na preukázanie žalovaného nároku, a to všetko pri určovacej žalobe, kde je miera dôkazného bremena žalobcov zvýšená o zákonný predpoklad preukázať – uniesť dôkazné bremeno nielen vo vzťahu k samotnému žalovanému nároku, ale aj vo vzťahu k samotnej existencii naliehavého právneho záujmu na podaní určovacej žaloby...“.*

Za dôkaz zaujatosti okresného súdu v prístupe k jednotlivým sporovým stranám sťažovateľ považuje aj skutočnosť, že *„v aktuálnom rozsudku súd priznal nárok na náhradu trov konania*

a) tak vo vzťahu k súdnemu poplatku, ako aj vo vzťahu k trovám právneho zastúpenia účastníkovi – žalobcovi v 3. rade, voči ktorému bolo konanie zastavené, teda nebol v konaní procesne úspešný

b) žalobcovi v 3. rade naviac v rozhodnutí, ktoré sa týkalo žalobcov v 1., 2., 4. – 16. rade, teda súd ním meritórne nerozhodoval o nároku žalobcu v 3. rade

c) bez akéhokoľvek, čo i len stručného odôvodnenia rozhodnutia o trovách konania vo vzťahu k zastavenej časti (v dôsledku späťvzatia návrhu žalobcami) a k časti trov právneho zastúpenia JUDr. V. “.

Z naznačených dôvodov sťažovateľ rozšíril petit svojej sťažnosti návrhom ústavnému súdu, aby „výrokom rozhodnutia konštatoval, že Okresný súd Komárno v konaní 6C 132/99 porušil právo sťažovateľa na rovnosť účastníkov v konaní pred súdom garantované čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci nezávislým súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“. Napokon sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil rovnaké skutočnosti aké vyplývajú zo sťažnosti a vyjadrenia predsedu okresného súdu, a ďalej zistil, že ku dňu rozhodovania o sťažnosti predmetné konanie nie je právoplatne skončené. Rozsudok vo veci samej bol vyhlásený na pojednávaní 21. februára 2011. Sťažovateľ však vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 14. apríla 2011 informoval, že tento rozsudok napadol odvolaním, ktoré priložil k stanovisku. Súdny spis sa ku dňu rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti nachádzal na ústavnom súde.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Citovaná právna norma zakotvuje striktnú viazanosť ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy petitom sťažnosti. Sťažovateľ navrhol vysloviť porušenie jeho práv garantovaných čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V stanovisku doručenom ústavnému súdu 14. apríla 2011 navrhol navyše vyslovenie porušenia základného práva zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd poukazuje na zvláštnosť konania pred ústavným súdom, ktorá vylučuje možnosť navrhovateľa meniť predmet konania vymedzeného v uznesení o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (II. ÚS 55/98, I. ÚS 6/02, I. ÚS 157/02). Preto vzhľadom na to, že v uznesení č. k. III. ÚS 60/2011-14 z 8. februára 2011 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v rozsahu navrhovaného vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, pri meritórnom prejednávaní predloženej sťažnosti neprihliadal už ústavný súd na tvrdené porušenie ďalších práv tak, ako to sťažovateľ navrhol v stanovisku doručenom ústavnému súdu 14. apríla 2011. V nadväznosti na to ústavný súd nepovažoval za potrebné vysporiadať sa v odôvodnení svojho nálezu s tými námietkami sťažovateľa uvedenými v stanovisku doručenom 14. apríla 2011, ktoré boli prednesené na podporu tvrdení o porušení základného práva na spravodlivé súdne konanie a základného práva na rovnosť účastníkov konania.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Účelom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním vecí na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť vecí, správanie účastníkov a postup súdu (III. ÚS 111/02, III. ÚS 154/06 a iné).

1. Základnými kritériami pre hodnotenie vecí ako zložitej je skutkový stav vecí a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95). Predmetom konania je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, pričom skutkové pozadie kauzy čiastočne siaha do obdobia druhej polovice štyridsiatych rokov minulého storočia, čo si vyžaduje právne posúdenie na základe výkladu niektorých vtedy uplatňovaných právnych predpisov (napr. Dohoda medzi Československom a Maďarskom o výmene obyvateľstva č. 146/1946 Zb., zákon č. 148/1947 Zb. o opatreniach na uskutočnenie československo-maďarskej dohody o výmene obyvateľstva). Ich normatívny obsah však ústavný súd po interpretačnej stránke nepovažuje za náročný v miere zásadne vybočujúcej z bežného rámca aplikačnej činnosti všeobecných súdov. Preto po právnej stránke ústavný súd sporné konanie hodnotí ako také, v ktorom sa nevyskytujú osobitné právne otázky.

Podľa názoru ústavného súdu vec vykazuje určitú faktickú zložitnosť ovplyvnenú najmä počtom účastníkov konania (16 žalobcov) a zmenami v dôsledku procesného nástupníctva po niektorých zomrelých žalobcoch.

Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, podľa názoru ústavného súdu komplexne nemožno predmetnú vec aj s prihliadnutím na určitý stupeň skutkovej náročnosti považovať za tak skutkovo a právne náročnú, že by to aj vzhľadom na charakter okresným súdom vykonaných procesných úkonov odôvodňovalo doterajšiu dĺžku konania (viac ako 12 rokov).

2. Pri posudzovaní druhého kritéria, ktorým sa hodnotia prípadné zbytočné priet'ahy v konaní, ústavný súd dospel k záveru, že správanie s'ťažovateľa v značnej miere prispelo k dĺžke posudzovaného konania.

2.1 Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že s'ťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 6. marca 2002 navrhol prebiehajúce konanie prerušiť. Svoj návrh založil na tvrdení o *„kontexte úkladných útokov, ktorým som bol objektom ja a moja rodina a ktorými nám bola spôsobená značná škoda – až do usvedčenia páchatel'ov – nie je možné vylúčiť prípadné súvislosti, zásahy a prepojenia, odhalenie ktorých je vecou príslušných orgánov“*. V nadväznosti na to potom uviedol, že *„z dôvodu rozpracovanosti podaní na orgánoch činných v trestnom konaní až do odhalenia páchatel'ov navrhujem vytýčené pojednávanie na deň 12. 4.2002 odročiť a konanie prerušiť“*. S'ťažovateľ však nijako nekonkretizoval trestnú činnosť, ktorú v odôvodnení svojho návrhu naznačil, ani neuviedol žiadne iné prebiehajúce konania, ktoré by mohli zakladať dôvod na prerušenie konania. Okresný súd ho preto vyzval na doplnenie podania. Odpoveď doručená okresnému súdu 19. marca 2002 však zotrvala na úrovni vysokého stupňa všeobecnosti, čo sa týka jej dôvodov (č. l. 315). Okresný súd potom uznesením č. k. 6 C 132/99-316 z 21. marca 2002 návrh s'ťažovateľa na prerušenie konania zamietol, a to práve poukazom na nekonkrétosť predloženého návrhu. Uznesenie okresného súdu s'ťažovateľ napadol odvolaním, v ktorom tvrdil, že *„súdu som oznámil závažné skutočnosti, s ktorými je sústavne ohrozovaná moja bezpečnosť a bezpečnosť mojej rodiny. Ich šetrenie je nepochybne prekážkou trvalejšej povahy, pre ktoré sa účastník nemôže konania zúčastniť. ... Súd v konaní zisťoval aj iné konkrétosti, pričom žiaľ sú skutočnosti o ktorých za daných okolností predčasne nie je možné uviesť viac. Po odoslaní môjho podania zo dňa 15.3.2002 sme boli objektom ďalšieho útoku – medzi inými bola nám porušená domová sloboda.“*. S'ťažovateľ však

opätovne nekonkretizoval naznačené skutkové okolnosti, nepredložil ani nenavrhol žiadne dôkazy (okrem „tváromiestnej“ ohliadky) potvrdzujúce jeho tvrdenia. Krajský súd preto napadnuté uznesenie okresného súdu uznesením č. k. 9 Co 160/02-325 z 30. augusta 2002 potvrdil, keď dospel k záveru, že „*nebola ničím preukázaná prekážka trvalejšej povahy, pre ktorú by sa nemohol účastník zúčastniť konania*“.

Po vrátení spisu z krajského súdu okresnému súdu (11. októbra 2002) tento doručoval uznesenie krajského súdu a 18. novembra 2002 nariadil pojednávanie na 7. február 2003. Sťažovateľ však 22. januára 2003 „*ako osoba ohrozovaná násilím*“ navrhol, „*aby súd vytyčené pojednávanie... odročil na neurčito a konanie prerušil podľa paragrafu 109 O.s.p.*“.

Okresný súd sťažovateľovi oznámil, že návrhu na odročenie pojednávania nevyhovuje, a vyzval sťažovateľa, aby sa na pojednávaní zúčastnil, pretože je potrebné vykonať jeho výsluch.

Následne sťažovateľ trikrát za sebou (4. februára 2003, 18. septembra 2003, 16. januára 2004) namietal zaujatosť vo veci konajúcej sudkyne. Námietky boli vždy odôvodnené čiastočne sa líšiacimi dôvodmi (č. 1. 331, 343, 356) a boli okresnému súdu doručované krátko pred termínom nariadeného pojednávania, alebo dokonca v deň nariadeného pojednávania (16. januára 2004). Nariadené pojednávania boli potom odročované. Podávanie námietok si vyžiadalo postúpenie spisu nadriadenému súdu na rozhodnutie. Vo všetkých uvedených prípadoch krajský súd rozhodol, že konajúca sudkyňa nie je vylúčená z rozhodovania.

Po vrátení spisu z krajského súdu (5. marca 2004) po rozhodnutí o poslednej z uvedených sťažovateľových námietok zaujatosti okresný súd nariadil pojednávanie na 20. apríl 2004. Sťažovateľ doručil 13. apríla 2004 okresnému súdu podanie, v ktorom okrem iného navrhol, „*aby súd postupoval podľa § 12 O.s.p. s poukazom aj na § 11 a 104a O.s.p. ako aj na čl. 46 Ústavy SR*“. Zároveň navrhol odročenie pojednávania. Okresný súd 15. apríla 2004 vyzval sťažovateľa na doplnenie podania. V odpovedi doručenej okresnému súdu 3. mája 2004 sťažovateľ zdôvodnil svoj návrh tvrdením o zaujatosti vo veci konajúcej sudkyne a zdôraznil požiadavku na postup „*podľa paragrafu 11 ods. 3 O.s.p.*“. Okresný súd preto 6. mája 2004 predložil vec najvyššiemu súdu na rozhodnutie o prípadnej delegácii. Najvyšší súd 26. mája 2004 vrátil spis okresnému súdu „*ako nesprávne predložený*“

s poukazom na nejednoznačnosť obsahu podania sťažovateľa. Okresný súd potom v zmysle oznámenia najvyššieho súdu vyzval sťažovateľa opätovne na doplnenie jeho podania z 13. apríla 2004 a 3. mája 2004. Sťažovateľ sa v odpovedi doručenej okresnému súdu 7. júna 2004 znovu obmedzil na všeobecné konštatovanie o pretrvávajúcich útokoch naňho a na jeho rodinu a o zaujatosti sudcov okresného súdu. V závere navrhol, aby vec bola prikázaná Okresnému súdu Bratislava I. Okresný súd 7. júla 2004 vec predložil najvyššiemu súdu, ktorý vrátil spis okresnému súdu 22. júla 2004 „*ako nesprávne predložený*“, pričom konštatoval „*pretrvávajúcu nejednoznačnosť obsahu podania*“ a zdôraznil skutočnosť, že za návrh sťažovateľa nebol zaplatený súdny poplatok, v dôsledku čoho „*spis nemal byť predložený Najvyššiemu súdu*“. Podaním doručeným sťažovateľovi 27. júla 2004 ho okresný súd opätovne vyzval na doplnenie svojho podania a na zaplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľ podaním z 29. júla 2004 oznámil, že jeho podanie „*je návrhom podľa par. 11 ods. 3 O.s.p.*“. Okresný súd na to reagoval listom z 12. augusta 2004, v ktorom uviedol, že postup podľa § 11 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) v sťažovateľovom prípade neprichádza do úvahy.

Okresný súd potom nariadil pojednávanie na 5. október 2004 a 23. november 2004. Prvé pojednávanie bolo odročené pre neúčast' sťažovateľa. Na druhom pojednávaní súd konal aj napriek neúčasti sťažovateľa, ktorý 22. novembra 2004 okresnému súdu tvrdil, že sa nezúčastnil „*zo zdravotných dôvodov trvalejšej povahy*“, ktoré nijak nepreukázal.

Okresný súd nariadil pojednávanie na 15. február 2005, pričom 14. februára 2005 mu manželka sťažovateľa doručila oznámenie, že sťažovateľ je hospitalizovaný. Okresný súd pojednávanie odročil na neurčito a následne požiadal sťažovateľovho obvodného lekára o informácie o práceneschopnosti sťažovateľa. Okresný súd tiež vyzval manželku sťažovateľa, aby oznámila, odkedy je sťažovateľ hospitalizovaný, a v ktorej nemocnici. Manželka sťažovateľa v odpovedi doručenej okresnému súdu 21. februára 2005 odmietla poskytnúť požadované informácie, pretože na to nemala súhlas sťažovateľa. Zároveň obvodný lekár sťažovateľa oznámil okresnému súdu 2. marca 2005, že sťažovateľ je aktuálne práceneschopný „*a bol opakovane hospitaliz. na Klinike v N., naposledy od 7.2.2005 do 25.2.2005*“.

Okresný súd potom 4. marca 2005 žiadal od obvodného lekára sťažovateľa informácie o termíne ukončenia práceneschopnosti, na čo mu bola doručená odpoveď, že obvodný lekár sa k tejto otázke nevie vyjadriť, pretože sťažovateľ *„je v starostlivosti špecialistu“*. O rovnakú informáciu žiadal okresný súd 31. marca 2005, následne o jej podanie urgoval 15. apríla 2005 a 28. apríla 2005. Obvodný lekár až 9. mája 2005 oznámil okresnému súdu, že sťažovateľ je stále práceneschopný. Okresný súd opätovne žiadal obvodného lekára o informácie 12. mája 2005. V odpovedi doručenej okresnému súdu 25. mája 2005 obvodný lekár oznámil, že sťažovateľ je stále práceneschopný a že *„jeho ochorenie je chronické a pravdepodobne sa ďalšie PN bude riešiť v sociálnej poisťovni“*.

Okresný súd 26. mája 2005 žiadal od obvodného lekára informáciu, či zdravotný stav sťažovateľa umožňuje jeho vypočutie súdom. Obvodný lekár sa v oznámení doručenom okresnému súdu 6. júna 2005 nevedel vyjadriť. V rovnakom zmysle zaslal okresný súd 17. júna 2005 obvodnému lekárovi dopyt a obvodný lekár 6. júla 2005 oznámil, že u sťažovateľa *„pretrváva PN. Toho času sa nemôže zúčastniť súdneho pojednávania.“*

Okresný súd 18. júla 2005 nariadil pojednávanie vo veci na 13. september 2005 a v pozvánke adresovanej sťažovateľovi ho upozornil na možnosť postupu podľa § 101 ods. 2 OSP. Sťažovateľ na to zareagoval podaním doručeným okresnému súdu 8. augusta 2005, v ktorom žiadal podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov o špecifikáciu zákonných ustanovení, podľa ktorých súd koná a rozhoduje vo veci. Po odpovedi okresného súdu z 19. augusta 2005 (č. 1. 499) mu sťažovateľ doručil 31. augusta 2005 *„odvolanie podľa zákona č. 211/2000 Z. z.“* a v rovnaký deň aj návrh na odročenie pojednávania pre ním tvrdenú potrebu vyzvať žalobcov na doplnenie žaloby. Podaním doručeným okresnému súdu 9. septembra 2005 oznámil, že pojednávania 13. septembra 2005 sa nezúčastní zo zdravotných dôvodov a vyjadril nesúhlas s pojednávaním bez jeho účasti.

Pojednávanie 13. septembra 2005 bolo odročené na 28. október 2005, pričom okresný súd adresoval obvodnému lekárovi sťažovateľa žiadosť o podrobné informácie o okolnostiach jeho zdravotného stavu. Obvodný lekár 21. septembra 2005 okresnému súdu doručil informáciu, že *„v súčasnosti ja neurčujem aktuálny liečebný postup a predpisujem lieky na doporučenie odborného lekára... Jeho liečenie je celoživotné... Hore menovaný je*

schopný chôdze ale charakter jeho ochorenia často znemožňuje jeho pobyt mimo domu even. nemocnice.“.

Sťažovateľ 27. októbra 2005 (teda znovu deň pre nariadeným pojednávaním) doručil okresnému súdu námietku zaujatosti vo veci konajúcej sudkyne „z dôvodu nedodržania zákona, diskriminácie účastníka, nabádania k porušeniu lekárskej mlčanlivosti, zákona o ochrane osobných údajov a základných ľudských práv a slobôd ako aj z dôvodu prenasledovania“. Pojednávanie 28. októbra 2005 potom bolo odročené, vec bola predložená krajskému súdu na rozhodnutie o podanej námietke. Krajský súd 6. decembra 2005 vrátil vec okresnému súdu bez rozhodnutia o námietke zaujatosti, keď dospel k záveru, že „námietka neobsahuje jednu z povinných náležitostí. Súd pritom nie je povinný vyzývať na odstránenie vád námietky a navyše sa táto námietka týka aj procesného postupu sudkyne v konaní, čo je zo zákona neprípustné.“.

Sťažovateľ sa potom zúčastnil pojednávania nariadeného na 10. január 2006.

2.2 Uvedené podrobne popísané okolnosti podľa názoru ústavného súdu svedčia o značnom príspevku sťažovateľa k charakteru posudzovaného konania a aj k jeho predĺženiu. Účastníkovi konania, prirodzene, nemožno uprieť možnosť realizovať procesné práva priznané mu procesno-právnymi normami, v tejto súvislosti však ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už viackrát vyslovil, že hoci v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). Navyše, a to ústavný súd zdôrazňuje, popísané okolnosti vyvolávajú dôvodné podozrenie o úmyselnom obštruovaní priebehu konania zo strany sťažovateľa, a to tak cestou opakovaného využívania garantovaných procesných práv (námietky zaujatosti, návrh na delegáciu miestnej príslušnosti), ktoré boli vždy realizované vo veľmi krátkom čase pred plánovaným pojednávaním, ale aj viacnásobnou neúčastňou na nariadených pojednávaniach zo zdravotných dôvodov, ktoré však neboli ani raz podrobne identifikované pre účely posúdenia ich reálneho vplyvu na spôsobilosť sťažovateľa zúčastňovať sa konania.

3. Postup okresného súdu ako tretie kritérium pre posúdenie porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zhodnotil ústavný súd ako postup, ktorý vykazoval zbytočné prietahy. Hoci sa v jeho postupe nevyskytli obdobia súvislejšej nečinnosti, nemožno okresnému súdu uprieť podiel na skutočnosti, že posudzované konanie do dnešného dňa nie je právoplatne ukončené.

V počiatočných fázach konania okresnému súdu pomerne dlho trvalo ustálenie rozsahu nehnuteľností, ku ktorým žalobcovia navrhovali určiť vlastnícke právo. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo až 12. apríla 2002, teda po viac ako troch rokoch od podania žaloby (navyše aj toto pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu podaného opravného prostriedku sťažovateľa proti uzneseniu, ktorým bol návrh sťažovateľa na prerušenie konania zamietnutý). Je pravdou, že za procesnú bezvadnosť návrhu na začatie konania nesie zodpovednosť prioritne navrhovateľ (žalobca), to však nezbavuje konajúci súd zodpovednosti za efektívny a sústredený postup pri prípadnom odstraňovaní odstrániteľných väd žalobného návrhu. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že hoci správanie štátneho orgánu, ktoré zapríčiňuje zbytočný prietah, sa obvykle prejavuje nečinnosťou orgánu s právomocou konať o veci, pre splnenie účelu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je právne významné akékoľvek správanie štátneho orgánu. To znamená, že aj nesprávna činnosť štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ak činnosť štátneho orgánu nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa osoba obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol (I. ÚS 17/99, II. ÚS 33/99).

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že okresný súd 13. septembra 1999 vyzýval právneho zástupcu žalobcov na predloženie prídelovej listiny, ktorá však tvorila súčasť príloh samotnej žaloby.

Okresný súd neuskutočnil pojednávanie nariadené na 7. apríl 2000 „z dôvodu návrhu žalovaného na vydanie predbežného opatrenia“, podľa názoru ústavného súdu však návrh účastníka konania na nariadenie predbežného opatrenia nie je dôvodom na odročenie pojednávania. V posudzovanom prípade to platí obzvlášť z dôvodu, že v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia sťažovateľ požadoval zaplatenie navrhovanej sumy „za záťaž z napádania potvrdeného a usporiadaného vlastníctva nehnuteľností, ktoré sú

predmetom konania č. 6 C 132/99“, ako aj „náhradu nemajetkovej ujmy na ochranu osobnosti“. Zjavne teda išlo o neopodstatnený návrh bez šance na úspech. Okresný súd preto mohol nariadené pojednávanie uskutočniť.

Okresný súd výzvou z 18. decembra 2001 požadoval od právnej zástupkyne žalobcov predloženie listinných dôkazov, ktoré však už boli okresnému súdu doručené 4. mája 2001.

Ústavný súd v reláciách naznačených v bode 2.1 tejto časti odôvodnenia neopomína ani značne nerozhodný postup okresného súdu v tam analyzovanom období. Občiansky súdny poriadok dáva konajúcemu súdu dostatok nástrojov, ktoré sú spôsobilé účinne zamedziť úmyselnému spomaľovaniu priebehu konania zo strany jeho účastníkov. Napokon, na tieto nástroje bol okresný súd aj upozorňovaný, či už v listoch najvyššieho súdu pri vracaní preloženého spisu na rozhodnutie o návrhu na delegáciu miestnej príslušnosti, alebo aj krajským súdom po predložení poslednej sťažovateľovej námietky zaujatosti na rozhodnutie.

Okresnému súdu je potrebné z hľadiska rešpektovania označených práv sťažovateľa vytknúť aj nedostatky vo formulácii výroku meritórneho rozsudku z 10. januára 2006. Odvolania podané proti nemu účastníkmi konania nemohli byť včas prerokované, pretože krajský súd musel vrátiť spis okresnému súdu na opravu výroku rozsudku (opravné uznesenie z 12. júla 2006), ako aj na jeho dvojnásobné doplnenie (19. septembra 2006, 5. júna 2007). To v konečnom dôsledku viedlo k neprehľadnosti prvostupňového rozhodnutia vo veci, pre ktorú krajský súd musel meritórny rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie okresnému súdu.

Aj keď teda nemožno presne ustáliť, k akému predĺženiu žalovaného konania pričinením okresného súdu došlo, ústavný súd vo vzťahu k hodnoteniu tretieho kritéria pre posudzovanie zbytočných prietáhov v konaní konštatuje, že postup okresného súdu sa viackrát vyznačoval neefektívnosťou a nesústredenosťou majúcou význam z pohľadu dodržiavania základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože aj vďaka tomuto postupu nie je posudzované konanie do dnešného dňa po viac ako 12 rokoch od jeho začatia právoplatne ukončené.

4. Na tomto mieste odôvodnenia ústavný súd v záujme čo najobjektívnejšieho posúdenia žalovaného konania považuje za potrebné uviesť, že z obdobia 12 rokov trvania predmetného konania sa spis okresného súdu nachádzal na súdoch iných stupňov z dôvodov využívania procesných práv účastníkov konania v súhrne až štyri roky a deväť mesiacov. Napriek tomu popísané nedostatky v činnosti okresného súdu, ako aj jeho procesný postoj k nesúčinnosti sťažovateľa ako účastníka konania na žalovanej strane vykazujú charakter zakladajúci v posudzovanom prípade právomoc ústavného súdu vysloviť porušenie označených práv sťažovateľa (bod 1 výroku tohto nálezu).

5. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Vzhľadom na to, že posudzované konanie nie je právoplatne ukončené a proti meritórnemu rozsudku z 21. februára 2011 bol podľa tvrdenia sťažovateľa podaný opravný prostriedok. Ďalší procesný postup v konaní tak, aby bolo možné rozhodnúť o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu vo veci samej, je preto povinný realizovať okresný súd, preto bolo potrebné popri vyslovení porušenia označených práv sťažovateľa prikázať, aby okresný súd konal v predmetnej veci bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Z citovaného textu ústavy vyplýva, že toto zadosťučinenie sa môže, ale nemusí priznať. Ústavný súd je toho názoru, že takéto zadosťučinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a dovíšiť ochranu porušeného základného práva iným, ústavne a zákonne upraveným spôsobom (napr. III. ÚS 278/05).

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa garantovaného mu čl. 48 ods. 2 ústavy i čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa, jeho správanie počas predmetného konania a aj skutočnosť, že ústavný súd vo veci zistil porušenie základného práva a vydal príkaz na konanie bez prietáhov.

Sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 11 285,93 €. Navrhovanú sumu odôvodnil obmedzením „*vo výkone všetkých zložiek svojho vlastníckeho práva*“, ako aj pretrvávajúcim stavom právnej neistoty.

Ústavný súd nemohol pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia opomenúť postoj sťažovateľa v konaní spočívajúci v zjavne neopodstatnenom využívaní opravných prostriedkov a iných právnych prostriedkov, ktorými v konaní ako účastník disponoval. Podčiarknuť v tejto súvislosti treba vážne podozrenie z úmyselného spomaľovania priebehu posudzovaného konania tak, ako to ústavný súd popísal v bode 2.1 časti II odôvodnenia tohto rozhodnutia. Uvedené skutočnosti spochybňujú akúkoľvek tieseň či inú nemateriálnu ujmu na strane sťažovateľa, ktorá by mohla byť spojená s porušením jeho označených práv. Sťažovateľ svojím obštrukčným správaním totiž preukázal zjavný nezáujem na čo najrýchlejšom nastolení právnej istoty o otázke tvoriacej predmet posudzovaného konania, čím oddŕoval naplnenie požiadaviek plynúcich mu zo základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov i práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote.

Ústavný súd preto v okolnostiach posudzovaného prípadu považuje za primerané a spravodlivé nepriznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku tohto nálezu). Ochrana porušených práv sťažovateľa je dostatočne dovŕšená príkazom konať bez zbytočných prietáhov adresovaným okresnému súdu.

IV.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhradza účastník konania zo svojho.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou Mgr. E. S. Suma úhrady trov konania, ktorú sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne požadoval, predstavovala 385,79 €.

Z citovaných ustanovení zákona o ústavnom súde vyplýva zásada, že (aj úspešný) účastník konania pred ústavným súdom uhrádza trovy tohto konania zo svojho. Iba v odôvodnených prípadoch je ústavný súd oprávnený uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v posudzovanom prípade poukazuje na už uvedené zistenia vážne spochybňujúce úmysel sťažovateľa dosiahnuť čo najrýchlejšie nastolenie právnej istoty v predmetnom konaní okresného súdu. To má za následok aj spochybenie reálnosti snahy sťažovateľa dosiahnuť v konaní o jeho sťažnosti poskytnutie účinnej ochrany zo strany ústavného súdu a skôr naznačuje jeho zámer dosiahnuť majetkový profit z vyslovenia porušenia ním označených práv v konaní, ktoré bolo na prvom stupni už dvakrát ukončené preňho negatívnym rozhodnutím. Ak teda vynaložené náklady sťažovateľa na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom majú privodiť účinnú ochranu jeho práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy, potom tieto trovy nemožno považovať za účelne vynaložené, ak skutočným záujmom sťažovateľa je čo len čiastočná majetková kompenzácia neúspechu v konaní okresného súdu, a nie ochrana jeho základných práv. Ústavný súd preto sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal (bod 3 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2011